

Památník šoa Praha

Veverkova 8, 170 00 Praha 7

Výroční zpráva za rok 2022

Úvodem:

Rok 2022 byl prvním rokem, kdy se vlády nad vývojem projektu PAMÁTNÍK TICHA měla ujmut nová státní příspěvková organizace. Různé kroky transformace však záhy ukázaly na to, že rychlá proměna neziskové společnosti na státní organizaci nebude ani praktická, ani dost dobře možná, jak se původně předpokládalo.

Rozpočtové limity a především nedostatek pozic na personální obsazení, s nimiž se státní organizace potýká, vedly k hledání dočasné spolupráce obou institucí na poli kulturních akcí, i ve vývoji samotného projektu Památník ticha. Regulace zaměstnaneckých pozic také zabránila převodu sbírky, která zůstala i nadále ve správě o.p.s.

V programově kulturním nasazení byl rok 2022 jednoznačně nejúspěšnější komunikační sezonou na nádraží Bubny. Sešly se tři velké výstavy.

Vysílání stanice Bubny byla obohacena o nový formát „Názorové fórum“.

Sezonní aktivity dostaly kontinuální programový charakter.

Jarní a podzimní nabídku nahradila celoroční programová řada.

Druhým zásadním proudem aktivit Památníku ticha je rozvoj projektu revitalizace nádraží Bubny pro místo paměti. I zde zcela zásadně vypomohla původní nezisková společnost státní organizaci.

Vedle DPS stavby, kterou již z předaných podkladů neziskovky zajišťuje státní organizace, začal autorský tým pod hlavičkou o.p.s. pracovat na „Aktualizované synopsi stálé expozice Památníku ticha“.

Dramaturgický tým v sérii seminářů a konzultací posoudil validitu původních scénářů z let 2015 a 2017 a začal pracovat na jejich aktualizaci. Tak vznikly podklady, které se počátkem roku 2023 proměnily v nový dokument aktualizované synopsis, jenž bude zadáním pro realizaci „Technického scénáře stálé expozice Památníku ticha“ a následnou DPS interiéru.

Významným samostatným projektem neziskové společnosti je zahájení prací nové monumentální soše pro místo paměti. Symbol času – kamenná socha nazvaná „Čas ticha“, navržená Jaroslavem Rónou se podařila zafinancovat ze soukromých darů. Vývoj objektu také získal podporu MČ Praha 7 i Magistrátu hlavního města Prahy.

Program sezony 2022

PAVEL DIAS - TORZO, VZPOMÍNKY PRO BUDOUCNOST (Prodloužená výstava z roku 2021)

Díky covidovým prolukám a nepochybně i zájmu návštěvníků byla až do ledna prodloužena výstava fotografií ze sbírkové databáze Památníku šoa Praha, instalovaná již na podzim předešlého roku do galerie Domu U Černé Matky Boží. Spoluorganizátorem bylo Uměleckoprůmyslové museum v Praze, které celou událost hostilo.

Výstavní autorský tým: Pavel Štingl, Jan Havel, Lukáš Bártl uspořádal v expozici několik posledních veřejných diskusí a vzdělávacích setkání.

Výstava v celkovém součtu měla velmi dobrou návštěvnost. Vybrané fotografie se staly součástí nabídkové kolekce putovních výstav Památníku ticha.

Největším výstavním projektem roku byla pro tandem Památníku ticha + Památníku šoa Praha instalace NOVÝ SVĚTOVÝ POŘÁDEK. Její veřejná komunikace začala už v lednu roku 2023

20. leden - Stručně o Wannsee

NÁZOROVÉ FORUM se stalo novým diskusním formátem veřejné komunikace. První z nich, věnované Konferenci ve Wannsee, které proběhlo 20. ledna, ve výroční den vzniku programové koncepce šoa. Podle původního záměru se do rezidence pražského primátora dostavil potěšující počet mladých zájemců o téma jinak ne příliš známé. Bezpochyby je přilákala zajímavá sestava účastníků názorového fóra: **Petr Pithart, Jakub Rákosník, Pavel Kosatík, Petr Koura, Jakub Szantó, Fedor Gál, Petr Fischer, Karol Sidon.**

Úvod do tématu přednesl **Tomáš Kraus. Mariana Čapková** přivítala účastníky jménem magistrátu Prahy. Moderaci zajistila divadelní skupina **Vosto5.**

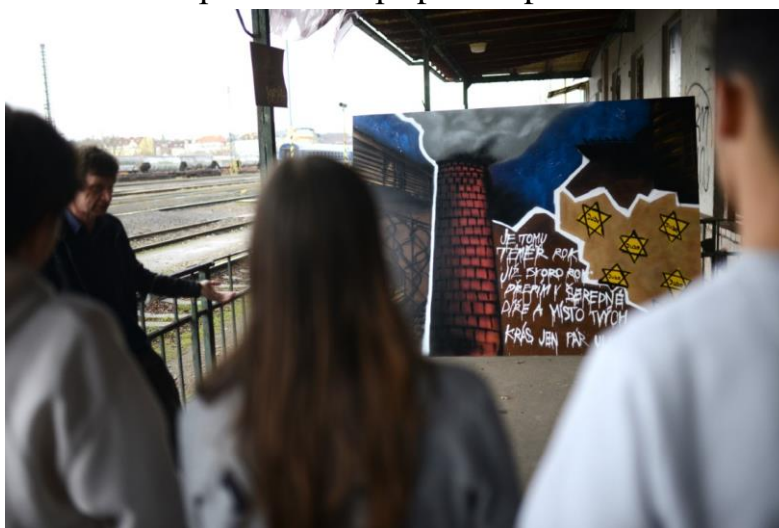
Příspěvky byly zpracovány do sborníku, který vyšel v češtině i angličtině.

8. březen - Připomínka BIIb

Tradiční připomínku vyhubení tzv. Terezínského rodinného tábora jsme - stále ještě v doznívání světové pandemie - připravili pro stream.

Klip, proběhl sociálními sítěmi a měl slušnou sledovanost i pozdější návštěvnost.

Duo koncertních mistrů **Michal Kaňka** a **Jan Schulmeister** přednesli na perónu nádraží Bubny důstojnou hudební kompozici. V pozadí minikoncertu studenti Přírodní školy sprejovali obraz motivovaný konkrétními vzpomínkami přeživší **Dity Krausové**. Paralelně s výjevem ve stylu grafitti probíhala uvnitř odjezdové haly zkouška divadelní inscenace „Návštěva z pravěku“. Ta dala celému výjevu výkladový rámec ve vztahu k místu a příběhům deportovaných z nádraží Bubny.

NOVÝ SVĚTOVÝ POŘÁDEK

Výstava, která měla vernisáž dne 16. května za účasti ministra kultury **Martina Baxy** a mnoha dalších zájemců o kulaté výročí spojené s Reinhardem Heydrichem, byla instalována v Křížové chodbě Karolina.

Památník šoa Praha se na ní podílel sbírkovým tituly ve své databázi. A zajištěním provozní části rozpočtu.

Expozice se stala významnou součástí široké nabídky kulturních institucí k připomenutí výročí atentátu. Přímým partnerem projektu byl Památník Lidice. Mediálním a realizačním partnerem byla Česká televize.

Výstava odstartovala maraton komentovaných prohlídek pro školní skupiny, které se v Křížové chodbě Karolina intenzivně střídaly až do začátku prázdnin. Expozice byla prodloužena do konce srpna.

Celková návštěvnost výstavy Nový světový pořádek se přiblížila k číslu 10 000.

V květnu proběhly tři VYSÍLÁNÍ STANICE BUBNY PRO NOVÝ SVĚTOVÝ POŘÁDEK.

Doprovodný program k výstavě probíhal opět v nádražní hale. V diskusích jsme přivítali řadu významných osobností: **Jaroslav Spurný, Václav Marhoul, Jana Šmídová, Petra Procházková, Petr Kolář, Jan Dobrovský, Jakub Szantó, Tomáš Pojar, Michal Kubal.**

Témata jednotlivých relací se věnovala paralelám válečné propagandy a diplomacie, akcelеровaným vývojem událostí v probíhající válce. Téma osidlování východních území podle rasových principů bylo postaveno do podobenství s nacionalistickými frázemi současného ruského vedení.

18. květen – Open House Praha

Festival městské architektury otevřel nádražní prostory k prezentaci nových koordinačních studií okolí nádraží Bubny po jeho přestavbě a po vybudování nového železničního koridoru.

Návazné veřejné diskuse

QUO VADIS, Bubny...?

se zúčastnili: Architekti ARN studia Jiří + Michal Krejčíkovi, Lenka Burgerová a architekt IPRu Michal Bartošek.

20. květen - Slova zní zpoza zdí

Tradiční kulturní víkend

Prahy 7 MÁME

OTEVŘENO jsme obohatili vzpomínkou věnovanou terezínským dětem. Studenti Gymnázia Přírodní škola zahráli fragmenty ze své nové inscenace.

21. květen – Noc vlaků

Divadelní představení v podobě scénického čtení inscenace na motivy Wintonových vlaků režírovala Eva Blechová.

Projekt vznikl v dílně Autor v domě A studia Rubín.

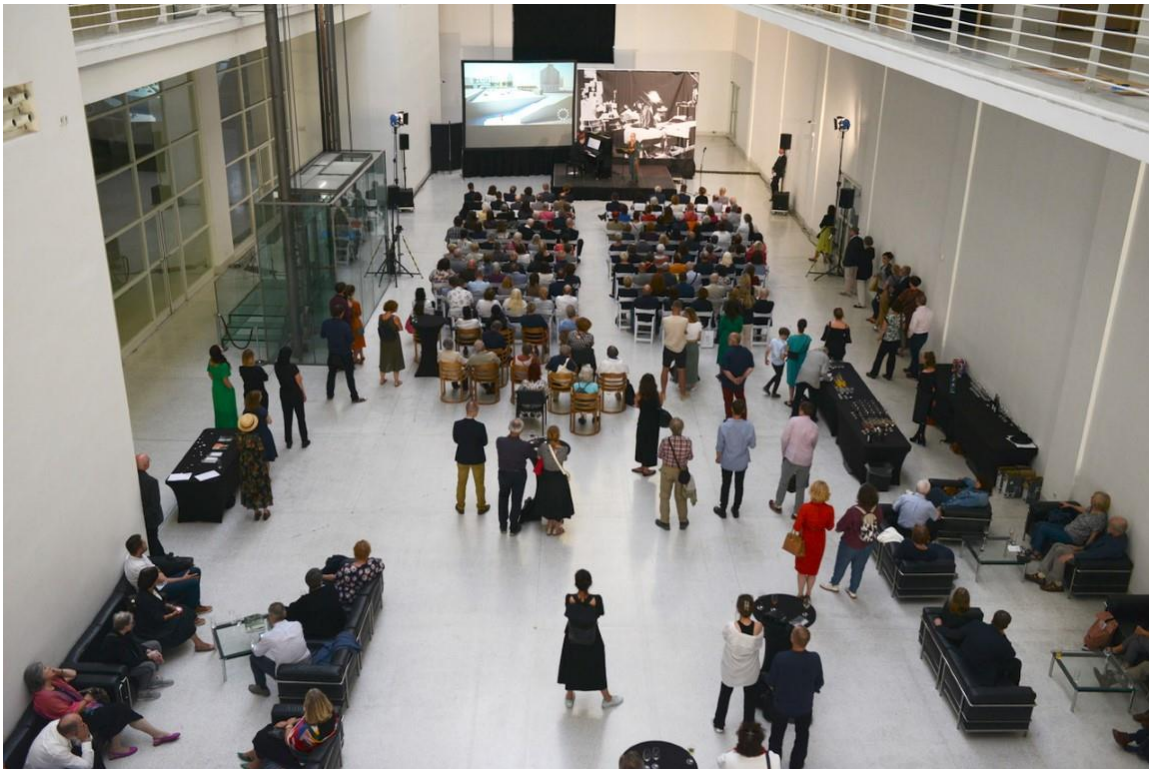
Hrálo volné seskupení divadelníků: **Hana Frejková, Přemysl Rut, René Levínský, Hana Malaníková, Bára Hančilová, Tomáš Kout** a další.

12. červenec – VZPOMÍNKA NA LIKVIDACI BIIb

Koncert pro oběti z tzv. Terezínského rodinného tábora v Osvětimi proběhl v Malé dvoraně Veletržního paláce.

Vystoupila **Dagmar Pecková** s Biblickými písněmi Antonína Dvořáka. Slavnostní večer zahájil senátor Jiří Růžička.

Ve výběru citací z veřejných diskusí zazněly názory **Jana Dobrovského, Michala Kubala, Petra Koláře, Tomáše Pojara, Petry Procházkové, Václava Marhoul, Jaroslava Spurného a Jakuba Szantó.**

11. říjen – Konec smetiště dějin

Další veřejná diskuse VYSÍLÁNÍ STANICE BUBNY, odvysílaná z nádražní haly se opět věnovala rozvoji území v prostoru Bubny Zátory.

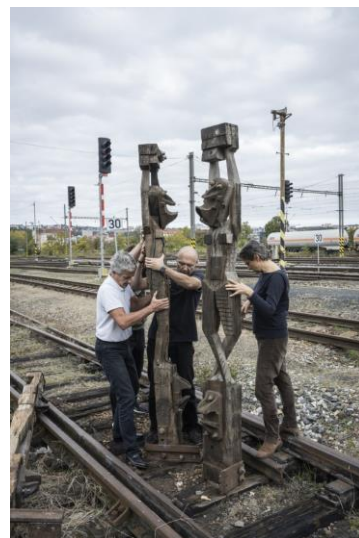
Moderace širokého tématu o počátku proměny brownfieldu: **Jan Bumba.**

Hosté: **Petr Hlaváček, Lenka Burgerová, Pavel Štingl a Michal Krejčík.**

Po veřejné diskusi k proměnám brownfieldu se uskutečnila vernisáž-dernisáž.

Představen byl nový fotografický soubor **Richarda Homoly**, jenž mapuje okolí budoucího místa paměti.

Dernisáž uzavřela několikaletou intervenci do veřejného prostoru s názvem **Vrstvy paměti města**. Hostem a posledním výtvarníkem pomíjivých výtvarných objektů byl francouzský sochař Dominique Defontaines se svým sousoším **Postavy na staré cestě**.

Martin Janíček zakončil posledním bubnováním na sochy několikaletou intervenci do neutěšeného prostředí okolí místa paměti.

ALBUM G.T.

Velká podzimní výstava ze sbírkové kolekce Památníku šoa Praha završila sezonní triádu původních expozic pořádaných ve spolupráci obou institucí.

Unikátní objev terezínských fotografií prošel dvouletým výzkumem ve spolupráci s historiky Památníku Terezín a Židovského muzea v Praze. Od počátku měl velikou odezvu v odborném světě, protože Terezín doposud neměl žádné autentické fotografie z prostředí ghetta spolu s tehdejšími obyvateli.

Do identifikace fotografií a jejich souvislostí se zapojilo také Gymnázium Přírodní škola. V průběhu roku 2021 se podařilo identifikovat pět tváří z portrétních fotografií. Jejich příběhy byly zpracovány pro výstavní účely.

Na expozici navázalo **STUDIO ALBA G.T.**, kdy byly natáčeny rozhovory o tvářích ze snímků. „**Mluvení s fotografiemi**“ se stalo základem dalšího vývoje výstavní kolekce.

16. říjen – Bubnování pro Bubny.

Hlavním hostem byl k výročnímu happeningu prvního pražského transportu **Michael Kocáb**.

Sólista – rozbubnovávač 2022 byl konzervatorista **Štěpán Koláčný**.

Vzpomínku završil koncert „Obrovský slunce“. Básně Jáchyma Topola přednesli v hudební aranži **Michal Pavlíček + Monika Načeva**.

21. říjen – Od svědectví k podobenství

Tradiční seminář pro středoškolské ochotnické divadelníky a neprofesionální filmaře byl samostatnou akcí o.p.s. Památník šoa Praha.

Divadelní a filmová vzpomínka na **Petra Ginze** byla věnována kulatému výročí nástupu dětského básníka do transportu na nádraží Bubny (osmdesát let).

22. říjen – Návštěva z pravěku

Slavnostní premiéra představení původní divadelní inscenace Gymnázia Přírodní škola.

Program završil studentský film **Po stopách Petra Ginze**.

16. listopad – Šarbilach

V nádražní hale již podruhé vystoupil významný český klezmerový orchestr.

18. prosinec – Světlo nové naděje

V roce 2022 nastal nepříliš častý souběh Chanuky a vánočních svátků. Na nádraží Bubny bylo opět rozsvíceno první světlo chanukového svícnu. Malý obřad vykonali rabíni **David Peter** a **Karol Efraim Sidon**.

Následovala dvacetiminutová hudební série orchestru **Šarbilach**.

Vzdělávání a jeho rozvoj

OD SVĚDECTVÍ K PODOBENSTVÍ, nejdelší kontinuální vzdělávací projekt společnosti měl v roce 2022 svou aktivní sezonu. Proběhly seminární rozbory inscenací partnerských škol. Uskutečnilo se také scénické čtení původní **inscenace Evy Blechové „Noc vlaků“**.

Tradiční divadelní partner Památníku Gymnázium Přírodní škola vystoupilo opakovaně se svou staronovou inscenací **„Návrat z pravěku“**.

Rozvoj scénáře pro připravovanou stálou expozici PAMÁTNÍKU TICHÁ

Víceleté snahy o získání podpory na systematickou práci autorského týmu stálé výstavy byly završeny koncem roku zahájením aktualizace synopse. V produkci o.p.s. Památník šoa Praha proběhlo několik seminářů, které diskutovaly minulé scénáře a záměry pro stálou expozici v různých fázích architektonických plánů pro Památník ticha.

**V lednu 2023 na tyto konzultace navázal text AKTUALIZOVANÉ
SYNOPSIS.**

Zahájení práce na soše „ČAS TICHÁ – Uroboros“

Architekti studia ARN již dva roky koordinují s projektanty železniční cesty okolní veřejné prostory. Postupně vznikající scénář si sám řekl o symbol času. Nová socha do veřejného prostoru bude vycházet z jedné speciality: její většinový obdivovatel bude cestující vlakem z letiště Václava Havla na Masarykovo nádraží.

Využili jsme náhody, která se stane jen jednou za dvě generace: V žulovém lomu nad Libercem se podařilo vytěžit stotunový kompaktní blok. Stalo se tak ke stému výročí republiky a od té doby se řešilo, k čemu by mohutný kámen mohl posloužit.

Jaroslav Róna spojil nabídku s poptávkou a navrhnul motiv inspirovaný bájným Uroborem. Objekt nazval „Čas ticha“. Vývoj záměru pro místo paměti spojené s deportacemi pražských občanů židovského původu dospěl k úpravě povrchu sochy.

... Pavel Štingl tedy vybral krátký text Hannah Arendtové z knihy „Původ totalitarismu“, který se v Braillově písmu propíše na povrch prstence.

Tak byl položen základ druhé monumentální soše Památníku ticha, která zatím vzniká pro sbírku registrovanou ops Památník šoa Praha.

Na přípravě Aktualizované synopse spolupracovali:

Jan Havel, grafik PTi

Vladimír Brož / Vladimír 518, multižánrový tvůrce, kulturní developer

Petr Fischer, novinář, filosof, spisovatel a scénárista

Eva Papoušková, scénáristka, spisovatelka, pedagog (koordinátorka ČR pro natáčení vzpomínek přeživších šoa pro Spielbergovu nadaci)

Petr Zemánek, pedagog historie na GJK, redaktor Paměti národa

Tomáš Kraus, ředitel Institutu Tereziánské iniciativy

Michal Krejčík, architekt, spoluautor vítězného projektu pro Památník ticha

Jakub Hauser, historik, kurátor

Vít Poláček, historik kultury, filmový dramaturg, scénárista

Pavel Štingl, ředitel Památníku ticha

Stálí spolupracovníci neziskové organizace v roce 2022:

Pavel Štingl, statutární zástupce s. p. o. a jmenovaný ředitel, vedoucí autorského týmu nové stálé expozice

Věra Weinerová, produkce, program

Mahulena Červená, komunikace s partnery, protokol

Studio ARN, architekti **Jiří a Michal Krejčík**, Architekti záměru Památník ticha

Lukáš Bártil, kurátor výstav

Martina Reková a Klára Bobková (4press), PR a veřejná komunikace

Daniel Bartoš, IT

Jan Havel, grafik, autor vizuálu, kurátor fotografických výstav

Pavel Štingl, Osadní 26, 170 00 Praha